

TALABALARNING VIRTUAL TEXNOLOGIYALAR SOHASIDAGI INFORMATSION KOMPETENTLILIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI

N. T. Namozova

Navoiy davlat universiteti magistranti

I. R. Kamolov

Navoiy davlat universiteti professori

Annotatsiya:

Ushbu maqolada talabalarning virtual texnologiyalar bo'yicha informatsion kompetentligini shakllantirishning nazariy asoslari yoritiladi. Shuningdek, raqamli transformatsiya jarayonida axborot-kommunikatsion texnologiyalarning o'rni, zamonaviy ta'lim muhitida talab qilinadigan raqamli ko'nikmalar va ularni rivojlantirish yo'nalishlari tahlil qilinadi.

Kirish:

Bugungi kunda ta'lim jarayoni raqamli muhitga tobora ko'proq integratsiyalashmoqda. Virtual texnologiyalar, xususan, sun'iy intellekt, bulutli xizmatlar, AR/VR texnologiyalari, onlayn ta'lim platformalari talabalarning ta'lim olishi va axborotni qabul qilish jarayonini tubdan o'zgartirmoqda. Bunday sharoitda talabalar nafaqat foydalanuvchi sifatida, balki texnologiyalarni samarali, ongli va xavfsiz tarzda qo'llay oluvchi — ya'ni informatsion kompetent shaxs sifatida shakllanishi zarur.

Asosiy qism

1. Informatsion kompetentlik tushunchasi

Informatsion kompetentlik — bu shaxsning axborotni izlash, tanlash, tahlil qilish, qayta ishlash va samarali foydalanish qobiliyatidir. Virtual texnologiyalar kontekstida bu tushuncha quyidagi ko'nikmalarni o'z ichiga oladi:

- Raqamli savodxonlik va ma'lumotlar bilan ishlash;
- Onlayn xavfsizlik va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish;
- Texnologik vositalarni tanlash va amaliy qo'llay olish;
- Masofaviy hamkorlik va kommunikatsiya qilish ko'nikmalari.

2. Virtual texnologiyalar va ta'lim muhitining o'zgarishi

Zamonaviy o'quv jarayoni quyidagi asosiy virtual texnologiyalar orqali amalga oshmoqda:

- LMS (Learning Management Systems): Moodle, Google Classroom, Canvas kabi platformalar;
- AR/VR texnologiyalari: interaktiv laboratoriyalar, simulyatsiyalar;
- Bulutli xizmatlar: Google Drive, OneDrive, Dropbox;

• Sun'iy intellekt vositalari: til modeli, interaktiv o'quv chatbotlari, avtomatik baholash tizimlari.

Ushbu texnologiyalar talabalardan yangi turdagi kompetensiyalarni talab qiladi.

3. Informatsion kompetentligini shakllantirishning nazariy asoslari

Pedagogik nazariyalar asosida quyidagi yondashuvlar samarali hisoblanadi:

- Konstruktivistik yondashuv: Talabani axborot bilan faol ishlashga, bilimni mustaqil qurishga rag'batlantiradi.
- Faoliyatga asoslangan yondashuv: Talabani real muammolarni hal qilishda texnologiyalardan foydalanishini ta'minlaydi.
- Media va informatsion savodxonlik modeli (UNESCO): tanqidiy fikrlash, axborot ishonchliligini baholash va axloqiy foydalanishni targ'ib qiladi.

Xulosa

Talabalarning virtual texnologiyalar sohasidagi informatsion kompetentligini rivojlantirish bugungi raqamli davrda ta'lim tizimi oldidagi ustuvor vazifadir. Bu borada ta'lim jarayoniga zamonaviy texnologiyalarni integratsiyalash, o'quv dasturlarini yangilash va pedagoglarning raqamli salohiyatini oshirish zarur. Shuningdek, talabalarda mustaqil izlanish, tanqidiy fikrlash va axborotni tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilishi lozim.